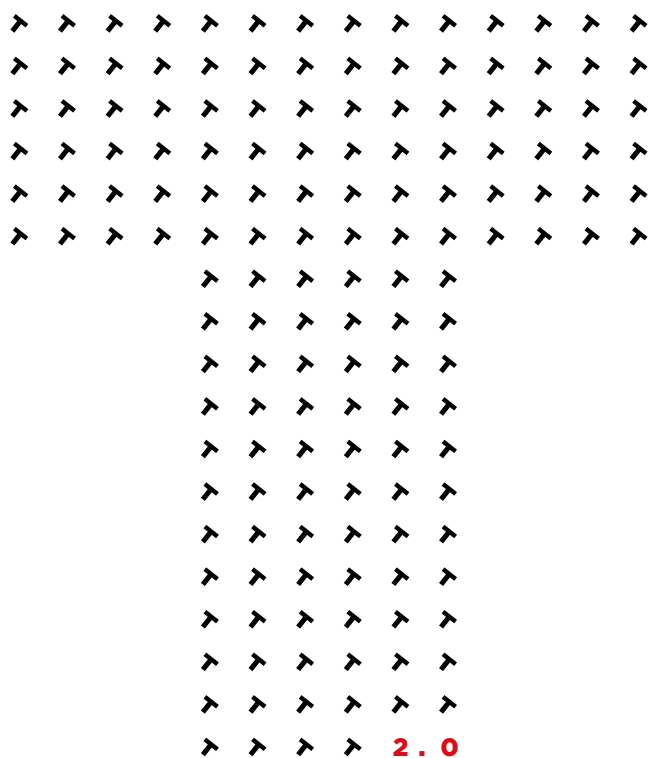

2 . 0

TRUMP

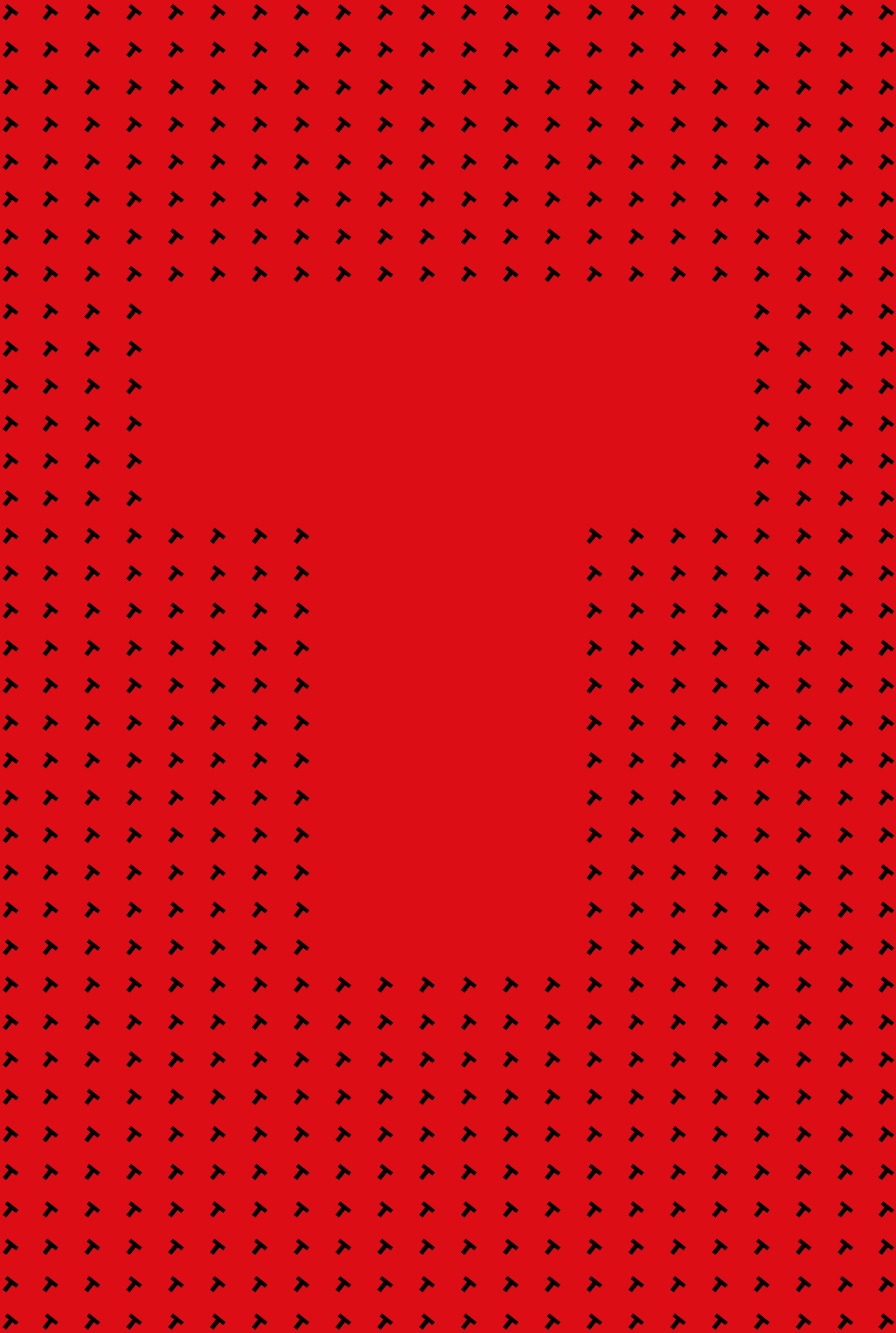

OBSAH

Johana Hovorková UŽ NIKDY TO NEBUDE JAKO DŘÍV	7
Martin Kovář CO STÁLO ZA NEJVĚTŠÍM COMEBACKEM AMERICKÝCH MODERNÍCH DĚJIN	13
Jiří Pehe TRUMPOVO DRUHÉ PREZIDENTSTVÍ OHROŽUJE DEMOKRACII I ZÁPAD	37
Jiří Pondělíček TRUMPOVA DOKTRÍNA A NÁVRAT DO 19. STOLETÍ	51
Pavel Šafr NÁVRAT STARÉHO OŘEŠÁKA	69
Martina Heranová PÁD GLOBÁLNÍ VELMOCI	85
Petr Jantač PROČ SE NIKDO NECHCE BAVIT S EVROPOU?	95
Roman Joch VĚK TRUMPA	109

123	Vojtěch Laštůvka IMPÉRIUM VRACÍ ÚDER
151	Petr Opršal TRUMPOTY S TRUMPEM 2.0
159	František Kalenda REPUBLIKÁNY OVLÁDLO HNUTÍ MAGA
171	Tomáš Řepa TRUMP NÁM JEŠTĚ UKÁŽE
183	Petr Hlaváček STRATEGICKÝ ŠOK A ROZVAL ZÁPADU
195	Ondřej Krutílek TRUMPŮV DRSNÝ BUDÍČEK
207	Kryštof Kozák TRUMP VYHRÁL. PROČ? A CO DÁL?
219	Ekaterina Kanakova TRUMPOVA RUSKÁ CESTA
232	CO SE STALO V OVÁLNÉ PRACOVNĚ

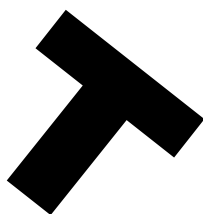
JOHANA HOVORKOVÁ

šéfredaktorka deníku FORUM 24

**UŽ NIKDY
TO NEBUDE
JAKO DŘÍV**

UŽ NIKDY TO NEBUDE JAKO DŘÍV

JOHANA HOVORKOVÁ

Když byl Donald Trump podruhé zvolen prezidentem, nezbývalo než doufat, že jeho předvolební sliby zůstanou předvolebními sliby a do jisté míry planými řečmi, protože u lidí, jako je on, slova často plynou a voda teče. Ukázalo se ovšem, že realita bude daleko horší, než si ji představovali i ti největší pesimisté. Samozřejmě mluvíme o realitě z hlediska Evropanů ze střední Evropy ohrožované ruskými imperiálními choutkami.

Tato kniha vzniká jako reakce na zděšení. Na zděšení mnohých lidí, kteří chtějí žít ve svobodné zemi, konkrétně ve svobodné České republice, a dlouho pro ně jednoznačnou jistotu představovaly Spojené státy americké jako spojenec, který Evropu nikdy nenechal na holičkách. Byla to chyba? Možná. Byla to drzost? Možná. Byla to

naivita? Určitě. Svět se měnil a v Evropě jsme to příliš nezaregistrovali. Rozhodně jsme se podle toho nechovali. A teď přichází Donald Trump, který dal jasně najevo, že Evropě už z jejích problémů pomáhat nebude, a otázkou zůstává, jestli Evropané sami dokáží reagovat, zbroit, bránit se.

Pokud ze zvolení Donalda Trumpa vyplyne probuzení a osamostatnění Evropy, je to dobrá zpráva, náplast na šok a zklamání ze současné situace. Pokud se ovšem Trump rozhodne hrát velmocenskou hru tak, jak to vypadá dle těch nejčernějších scénářů, bude to problém daleko větší.

Žijeme v časech, kdy Vladimir Putin, Adolf Hitler 21. století, kraje cizí území a už tři roky vraždí Ukrajince včetně žen a dětí. Západní svět se mu nepostavil jasnou silou v roce 2014, ale ani v roce 2022. Státy neposkytly Ukrajině odpovídající množství dostatečně efektivních zbraní na to, aby v této válce zvítězila. Ze strachu z ruské jaderné hrozby.

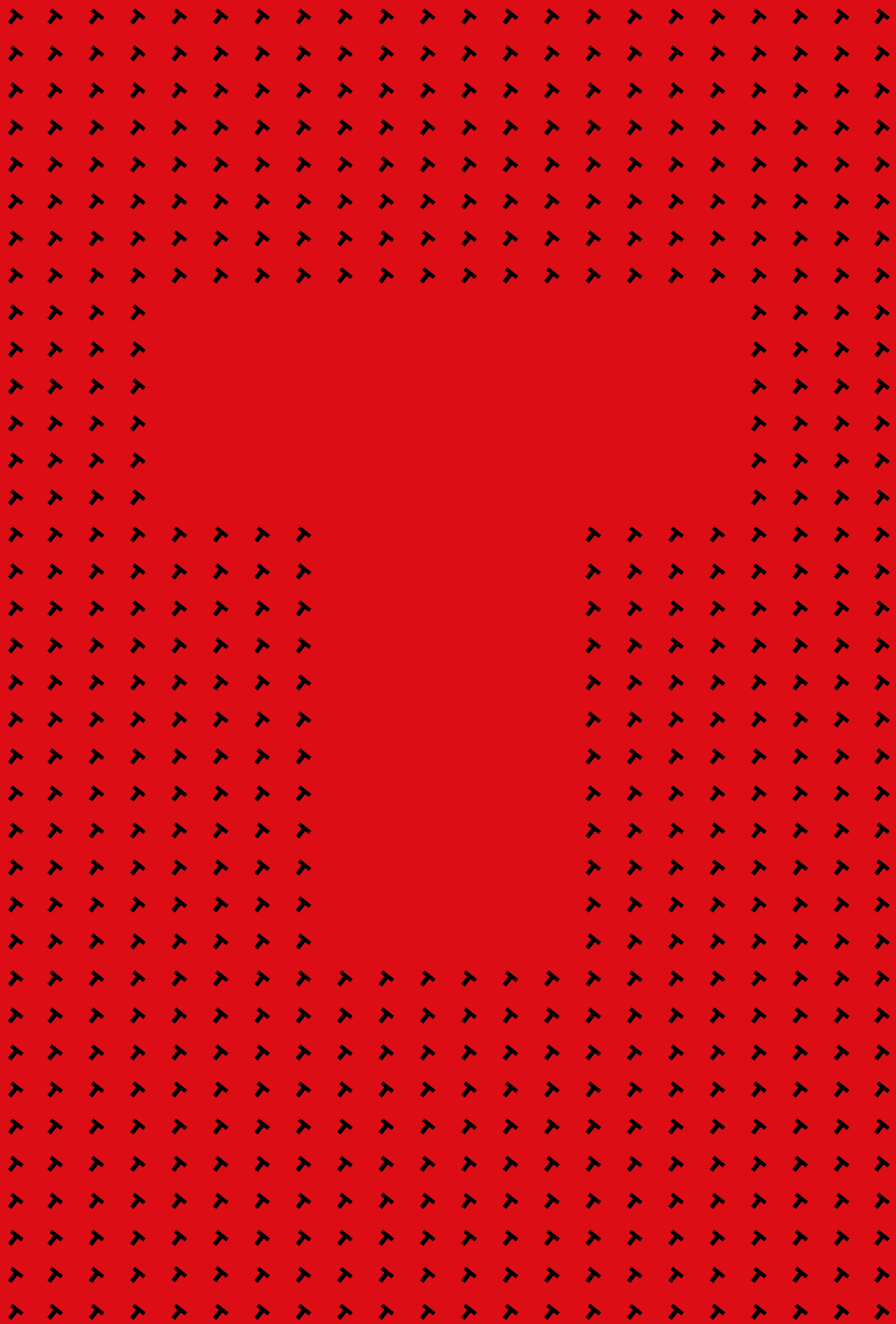
Svět se mění a my se musíme podle toho zachovat. Donald Trump představuje jen část této změny, která probíhá v mnoha zemích. Přesto ale v západním světě žije velká část demokraticky smýšlejících lidí, kteří chtějí žít ve slušné společnosti, která neustupuje agresorům. Kde neplatí právo silnějšího. To je jedna z našich nadějí.

Pro tuto knihu jsme oslovili celou řadu zajímavých autorů z různých částí demokratického politického spektra. Pokoušíme se odpovědět na celou řadu otázek – kde se vzal úspěch Donalda Trumpa, co se stalo se světem, kde může takovýto člověk vést Spojené státy, co bude s námi, a zda se nám podaří zastavit teroristické Rusko Vladimira Putina. Protože ať je chování Donalda Trumpa sebehorší, on není naším hlavním problémem. Tím je Vladimir Putin a naše vlastní neschopnost ho zastavit. Ten Vladimir Putin, který navazuje na imperiální choutky carského Ruska a hlavně na „staré dobré“ tradice Sovětského svazu, který okolní země žral bezejmenně, jak napsal nejlepší český básník Ivan Martin Jirous. A ten také připomínal, že pokud se zločinci daří sežrat nějakou zemi bezejmenně, je to náš popel. Naše vina. Svádět ji na to, že si američtí voliči vybrali machistického, buranského klauna, to by bylo opravdové pokrytectví.

Sovětský svaz, jehož moc je už tak hrozná,
 že jeho jméno se mnozí bojí vyslovit,
 Sovětský svaz, jehož moc je už tak hrozná,
 že sám jeho název se stal tabuizovaným slovem
 jako toten krkavec,
 Sovětský svaz
 požívá nejlepší z nás.
 Ted' se rozhodl sežrat Václava Havla.
 Pravda,
 žere i jiné, žere desítky a desítky milionů jiných,
 o nichž si myslí, že je žere bezejmenně.
 A žere je bezejmenně.
 Naše slabost, netečnost a lhostejnost
 mu to umožňuje.
 Sežral Angolu, nic o nich nevíme.
 Náš popel.
 Sežral Etiopii, nic o nich nevíme.
 Náš popel.
 Sežral Jižní Jemen, nic o nich nevíme.
 Sežral Vietnam.
 Sežral Kambodžu.
 Sežral Laos.
 Náš popel.
 Sežral Afghánistán, nic o nich nevíme.
 Před mnoha lety sežral Litvu,
 Lotyšsko a Estonsko,
 nic o nich nevíme.
 Sežral Besarábii.
 Dávno jsme na ně zapomněli.
 Sežral Ukrajinu.
 Žere pomalu, byzantsky, plíživě, celej svět.
 Je horší než plíseň.

(Ivan Martin Jirous, úryvek z básně *Drahý Heinrichu Bölle*, 1981)

MARTIN KOVÁŘ

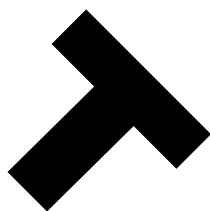
*historik obecných a světových dějin a dějin mezinárodních vztahů,
publicista, přednáší na Vysoké škole ekonomické v Praze*

CO STÁLO ZA NEJVĚTŠÍM COMEBACKEM AMERICKÝCH MODERNÍCH DĚJIN

*„Američané milují úspěšné životní příběhy
imigrantů do jejich země. Přeji si, aby
talentovaní imigranti přicházeli do Ameriky.
Odmítají ale lidi, kteří k nim přicházejí
ilegálně. Věří v to, že jejich země má hranice.“
Tohle je stručné, zjednodušující, ale pravdivé
vysvětlení toho, proč hrála „migrační otázka“
ve volbách 2024 tak významnou roli a proč
Donald Trump tyto volby vyhrál.*

CO STÁLO ZA NEJVĚTŠÍM COMEBACKEM AMERICKÝCH MODERNÍCH DĚJIN

MARTIN KOVÁŘ

Kdyby nám na počátku roku 2021, krátce po útoku jeho zdivočelých stoupenců na Kapitol, a poté, co začal v Kongresu jeho druhý impeachment, někdo řekl, že v lednu 2025 bude Donald Trump znovu americkým, tentokrát 47. prezidentem, nejspíš bychom se shovívavě usmáli. V listopadu 2024 to byl nicméně právě on, kdo mohl slavit vítězství ve volbách, které mu dlouho nepředstavitelný návrat do Bílého domu zajistilo. V následujícím textu se tento comeback, bez diskuse největší v moderních amerických dějinách, srovnatelný snad jen s politickým vzkříšením Richarda Milhouse Nixona na konci 60. let minulého století, pokusím krok za krokem zmapovat a zanalyzovat.

PROLOG

Na 6. leden 2021, kdy zdivočelý dav příznivců prezidenta Donalda Johna Trumpa (* 1946) zaútočil na Kapitol, Američané bez ohledu na pohlaví, barvu pleti, vzdělání, společenské postavení a politické preference, myslím, nikdy nezapomenou. A to tím spíš, že jej mohli v přímém přenosu

sledovat na televizních obrazovkách, osobních počítačích a mobilních telefonech. Bývalý republikánský prezident George Bush mladší (* 1946; v Bílém domě v letech 2001–2009) to řekl nad jiné jasně: „Takovým způsobem se zpochybňují volby v banánové republice, nikoli v té naší.“ Televizní záběry a fotografie, které jsme opakovaně viděli, ale nebyly z nejmenované latinskoamerické či středoafričské země, nýbrž ze sídla Kongresu USA ve Washingtonu. Násilný vpád Trumpových fanatických stoupenců do tohoto symbolu americké demokracie ale kupodivu neznamenal jeho faktický konec jako politika. Jak se to mohlo stát?

Útok na Kapitol byl v první řadě důsledkem Trumpova neochvějného přesvědčení, že mu bylo ukradeno vítězství ve volbách v listopadu 2020, v nichž získal přes sedmdesát milionů hlasů, nejvíc ze všech republikánských prezidentů v dějinách, ve prospěch jeho demokratického vyzývatele Josepha Robinettea „Joea“ Bidena (* 1942), aniž to byl ovšem schopen prokázat. A také důsledkem přesvědčení části Trumpových příznivců, že tuto „do očí bijící nespravedlnost“ nelze nechat „jen tak být“. O tom, že na jejich radikalizaci měl Trump nemalý podíl, není nejmenších pochyb, jakkoli tvrdil, že to neplánoval, ani k tomu nevyzýval. Přesto to ale byl on, kdo burcoval dav na „samotnou hranu možného“, až se mu v kritickém okamžiku „vymkl z kontroly“. Trumpova odpovědnost je proto nezpochybnitelná a nikdo mu ji už nikdy neodpáře, ať už ji budeme interpretovat jako důsledek nezamýšleného jednání, anebo pokus o státní převrat. To by ale bylo na jinou analýzu a na jiný text.

Pokud jde o odkaz Trumpova prvního prezidentství (2017–2021), po 6. lednu 2021 zkrátka všechno nasvědčovalo tomu, že to dobré či alespoň přijatelné bude „navěky“ zapomenuto, znectěno a zcela překryto neschopností prezidenta akceptovat výsledek voleb, který se mu nelíbil (na což měl nesporně právo), ale který on ani tým jeho právníků nedokázali věrohodně zpochybnit. Tímto neuznáním výsledku voleb, a je jedno zda záměrně či mimoděk, vyvolal zmíněný incident, který až příliš připomínal pokus o státní převrat prostřednictvím zfanatizovaného davu. Bezprecedentně tvrdé odsudky, jichž se Trumpovi za to dostalo napříč politickým spektrem, viz ten ze strany George Bushe mladšího,

byly ve všech ohledech namístě. Skutečná demokracie je demokracií právě proto, že jí nic takového není v žádném případě vlastní a že nic takového za žádných okolností netoleruje a nesmí tolerovat. Nikdy. Tečka.

PRVNÍ ČÁST PŘEDEHRA (2021-2023)

NEÚSPĚŠNÝ IMPEACHMENT - VOLNÁ CESTA K BOJI O BÍLÝ DŮM

Navzdory tomu, co jsem uvedl výše, a navzdory tomu, jak děsivý byl konec Trumpova prvního prezidentství, se poměrně brzy ukázalo, že není úplně vyloučen jeho politický comeback, minimálně v tom slova smyslu, že jej přežije tzv. trumpismus, ať už znamená cokoli (znovu téma na jiný, samostatný text). Hnutí, jež se zrodilo v průběhu prezidentských voleb v roce 2016, totiž zapustilo u desítek milionů Američanů hluboké kořeny. Navíc tehdy, na rozdíl od roku 2024, kdy již mnohem více cílilo i na voliče z řad menšin, ukázalo Republikánům, že mohou vyhrát prezidentské volby i s apelem na převážně bílé voliče, což bylo podle drtivé většiny politiků a politických komentátorů po druhém vítězství Baracka Obamy nad Mittem Romneyem v roce 2012 údajně „zcela nemožné“.

Konkrétnější obrysy získal Trumpův možný comeback poté, co Senát amerického Kongresu rozhodl 13. února 2021 o tom, že není vinen „podněcováním ke vzpouře“, z nějž jej vinili Demokráté a pro což se našla většina ve Sněmovně reprezentantů. V Senátu se ale k padesáti demokratickým senátorům při hlasování přidalo pouze sedm z potřebných sedmnácti Republikánů, takže dvoutřetinové většiny nebylo ani zdaleka dosaženo. Druhý impeachment tedy neprošel (stejně jako ten první) a Trump získal volné ruce pro případnou kandidaturu v roce 2024.

Vzhledem k tomu, o jak důležitou událost pro budoucnost USA se jednalo, se u ní zastavme podrobněji. Zasedání Senátu bylo sice jaksepatří bouřlivé, žádné překvapení se ale nakonec nekonalo. Demokráté vytrvale opakovali, že Trump své stoupence na shromáždění 6. ledna přímo podněcoval k útoku na Kapitol, přičemž využívali část záznamu

z jeho projevu. Podle právních obhájců bývalého prezidenta i podle některých republikánských senátorů, například Jima Jordana z Ohia, přitom však trestuhodně ignorovali tu pasáž z jeho vystoupení, ve které mluvil o tom, aby jeho příznivci „mírumilovně a vlastenecky dali najevo, že jejich hlas bude slyšet...“

To, že ve vyhrocené protitrumpovské atmosféře zvedlo pro impeachment ruku jen sedm Republikánů (Richard Burr ze Severní Karolíny, Bill Cassidy z Louisiany, Susan Collinsová z Maine, Lisa Murkowskiová z Aljašky, Mitt Romney z Utahu, Ben Sasse z Nebrasky a Pat Toomey z Pensylvánie), bylo nepochybně Trumpovým vítězstvím. Důvodů, proč jej většina Republikánů i po porážce v listopadových volbách, po následném popírání volebních výsledků z jeho strany a po útoku na Kapitol na počátku ledna podržela, je celá řada; pojďme se na ně nyní podívat.

Jeden z nejdůležitějších byl nepochybně fakt, že impeachment iniciovaný Demokraty neměl pevný právní základ. O tom, zda lze v tomto smyslu žalovat bývalou hlavu státu, totiž panovaly vážné pochybnosti a konsensu zjevně nebylo možné dosáhnout. Vzhledem ke složení Nejvyššího soudu USA, kde mají převahu protrumpovští konzervativci, navíc bylo krajně nejisté, jak by se vyjádřil, pokud by na jeho vyjádření došlo. Dokonce i ti Republikáni, které nelze označit za Trumpovy stoupence, jako například Newt Gingrich, mluvili opakovaně o tom, že právě proto nemohou pro impeachment hlasovat, třebaže bývalá hlava státu podstatu věci trestného činu naplnila. Nakolik to tak opravdu viděli a nakolik jim nevyjasněná první stránka věci pouze poskytla alibi, aby nemuseli být „pro“, nevím, fakt je nicméně ten, že se na ni „vymluvit“ mohli, a proto to udělali.

Druhý důvod, proč impeachment neuspěl, je možná ještě důležitější. V listopadových volbách 2020 volilo Donalda Trumpa téměř pětasedmdesát milionů Američanů, což bylo zdaleka nejvíc ze všech republikánských kandidátů na prezidenta v dějinách. Tento neoddiskutovatelný fakt na republikánské politiky hluboce zapůsobil. Trump jim totiž, jak jsem už řekl, znovu (poprvé se tak stalo v roce 2016) ukázal, že mohou ve volbách získat více hlasů od Hispánců a Afroameričanů

než kdykoli dříve. „Uhranuti“ tímto výsledkem a vědomí si toho, že pro Bidena z pozitivních důvodů (tj. že by v Bílém domě chtěli opravdu jeho) hlasovalo mnohem méně lidí (motivací řady Bidenových voličů bylo, že není Trump), tudíž nebyli a dosud nejsou s to svého šéfa opustit.

Třetím důvodem bylo, že Trump zůstal politicky aktivní a že nevyločil opětovnou kandidaturu na prezidenta v roce 2024. Mimochoodem, právě obavy Demokrátů z této kandidatury byly hlavním motivem druhého impeachmentu. Třebaže totiž v roce 2020 vyhráli, trpká vzpomínka na porážku Hillary Clintonové v roce 2016 je strašila jako noční můra. Při jednání v Senátu to bylo cítit na každém kroku, což Republikány utvrzovalo v přesvědčení, že právě s Trumpem, ať je, jaký je, mají největší šanci znovu uspět, když se ho „ti zatracení Demokráté“ tak strašně bojí.

Pokud jde o Trumpa samotného, je nutno uznat, že první část své postprezidentské politické partie sehrál mistrovsky. Prakticky neustálými apely se mu podařilo udržet pohromadě jádro svých stoupenců, kteří jej navíc byli ochotni následovat i po případném založení nové strany, což on sám několikrát připustil, přirozeně pouze v případě, že by pro něj, jak řekl, „v Republikánské straně již nebylo místo“. Řadu straníků to „vydělilo k smrti“. Představa, že za čtyři roky budou čelit nejen možné kandidatuře úřadující viceprezidentky Kamaly Harrisové (* 1964), odhodlané dát Americe ještě „pokrokovější“, tj. progresivističtější tvář, ale i zhrzenému Trumpovi, který jim vezme velkou část hlasů, a oni skončí na další čtyři roky a možná na osm let v opozici, pro ně byla tak strašlivá, že raději svoji budoucnost spojili bez ohledu na jeho kontroverznost s Trumpem.

Jistou logiku to samozřejmě mělo. Joe Biden vyhrál v listopadu roku 2020 nejen proto, že mu osudově pomohla koronavirová pandemie, a protože jako skvěle vygenerovaný „kandidát bez chuti a bez zápachu“ tak říkajíc zásadně vadil relativně malému množství lidí, ale také proto, že Američané dosud neměli s jeho prezidentstvím a s viceprezidentstvím Harrisové žádnou zkušenost. Hystericky nedůstojná reakce šéfky Sněmovny reprezentantů, „fanatické progresivistky“, jak ji označoval Trump, Nancy Patricie Pelosiové (* 1940) na výsledek

hlasování o impeachmentu v Senátu (paní Pelosi by Trumpa, s nadsázkou řečeno, zcela v tradici amerických puritánů ze 17. století, zřejmě nejraději viděla jako „ztělesnění ďábla“ na hranici) navíc napovědělo, že budou-li Demokrati k bývalému prezidentovi přistupovat tímto způsobem, udělají z něj nakonec mučedníka svého druhu, a pomohou mu tak víc než kdokoli jiný.

Donald Trump si to, co pro něj verdikt „nevinen“ znamenal, velmi dobře uvědomoval. Právě proto jej bujaře oslavil a vzápětí sdělil svým stoupencům, že jejich „velké a skvělé hnutí čeká nový začátek“ a že jim v blízké budoucnosti prozradí, jak bude postupovat dál. Již zmíněná „noční můra“ Demokratů i řady Republikánů v ten okamžik nabrala velmi konkrétní obrysy. Představa, že to toho „ten chlap“ půjde znovu, byla pro některé politiky i pro řadu „obyčejných Američanů“ doslova nesnesitelná, zabránit tomu ale při opatrnosti či servilnosti republikánských (nejen) senátorů nebylo jak.

REPUBLIKÁNI V ROCE 2021: JAK DÁL?

V létě 2021, kdy od nástupu Joea Bidena do Bílého domu uběhlo necelého půl roku, začala v Grand Old Party (GOP), což je oficiální název Republikánské strany, po kratším „oddechovém čase“ diskuse o prezidentských volbách v roce 2024 naplno. Situace byla poměrně složitá. Partaji stále tvrdě vládli Donald Trump a jeho spojenci, kteří nemilosrdně trestali jakýkoli náznak odporu, o čemž se přesvědčila před nedávnem ještě nejvýše postavená Republikánka Elizabeth Lynne „Liz“ Cheneyová (* 1966), které Trump fakticky znemožnil obhajobu křesla ve Sněmovně reprezentantů. Většina strany tak logicky čekala na to, jak se ohledně kandidatury vyjádří „šéf“, současně se v ní ale začaly pomalu profilovat osobnosti, které mohly být prezidentskými kandidáty.

Klíčové otázky, které si Republikáni během léta 2021 kladli, zněly takto: 1) Půjde do voleb znovu Donald Trump? Odpověď závisela na exprezidentově zdraví a na jeho ochotě riskovat ještě jednu porážku; pokud by se do voleb přes všechna rizika přece jen zapojil, bylo již tehdy zjevné, že porazit jej v primárkách bude velmi těžké; většina republikánských voličů totiž stála stále za ním. 2) Pokud by se Trump do voleb

sám nezapojil, měl by velkou šanci ten, na něhož by ukázal prstem jako na svého „dědice“ a „pokračovatele“; otázkou bylo, kdo by se jím mohl stát. 3) Nebyla by nejlepší cestou k tomu, aby Trump nekandidoval, co největší porážka jeho lidí v tzv. midterms na podzim 2022?

TŘI MOŽNÍ VYZÝVATELÉ

Pokud jde o možné republikánské kandidáty do prezidentských voleb v roce 2024 kromě Trumpa, v létě 2021 se mluvilo například o texaském senátorovi, právníkovi Rafaelu Edwardu „Tedu“ Cruzovi (*1970), v řadě ohledů pozoruhodném muži, jenž se o nominaci ucházel již v roce 2016, kdy skončil v republikánských primárkách na druhém místě, tedy hned za Donaldem Trumpem; právě to mu ve straně, kromě toho, že v Senátu seděl za jeden z nejvýznamnějších států unie, dodávalo jistou váhu.

Kromě Cruze se debatovalo rovněž o Gregu Abbottovi (*1957), úřadujícím texaském guvernérovi (poprvé byl zvolen v roce 2014, podruhé v roce 2018, pokaždé s více než 50 % hlasů), jenž byl také právník, a jehož kariéra byla stejně jako v případě Cruze spojena s Georgem Bushem mladším, jenž jej coby guvernéra jmenoval do Nejvyššího soudu státu Texas. Kariéra tohoto přesvědčeného konzervativce, jehož život zásadním způsobem ovlivnilo zranění, které utrpěl v mládí a které mělo za následek upoutání na invalidní vozík, stejně jako nezlomnost, již po zranění dlouhá léta projevoval, slušnost a solidnost, o nichž nepochybovali ani jeho političtí protivníci, a absolutní loajalita vůči přátelům, patřila v USA k těm „ukázkovým“ či „dokonalým“.

Také třetí možný kandidát pocházel z jihu Spojených států. Byl jím úřadující guvernéra dalšího klíčového státu americké unie, Floridy – Ronald Dion „Ron“ DeSantis (*1978). I on byl právník, tentokrát italského původu, a navíc voják, příslušník elitní jednotky SEAL Team 1 (obecně známé jako Navy SEALs), v níž působil v letech 2007–2008 na misi v Iráku. Poté se DeSantis vrhl na vysokou politiku, v letech 2013–2018 byl členem Sněmovny reprezentantů Kongresu a na podzim 2018 vyhrál volby o úřad floridského guvernéra. V létě 2021 byl

ve dvaačtyřiceti letech vůbec nejmladším úřadujícím guvernérem v celých USA a jeho popularita i respekt rostly raketovou rychlostí. Na americké poměry relativně dobře, byť specificky zvládnutá koronavirová pandemie, schopnost komunikovat s hispánskou menšinou, podpora Donalda Trumpa, jemuž vděčil za zvolení guvernérem, činily z DeSantise jednu z republikánských nadějí do budoucna.

Ted Cruz, Greg Abbott a Ron DeSantis nebyli v létě 2021 samozřejmě jedinými možnými republikánskými prezidentskými kandidáty pro rok 2024. Podle (nejen) kuloárových zpráv přicházel v úvahu rovněž senátor za stát Florida Marco Rubio (*1971), jenž sice v primárkách proti Trumpovi v roce 2016 „propadl“, ale byl ještě mladý, nesmírně ambiciózní a navzdory kolapsu z roku 2016 nadaný. Totéž do jisté míry platilo o bývalém guvernérovi státu Ohio Johnu Richardu Kasichovi (*1952), který skončil v roce 2016 v primárkách třetí (za Trumpem a Cruzem) a který v roce 2020 jako jeden z mála Republikánů podpořil Demokrata Bidena. Právě on se v létě 2021 jevil být možnou variantou pro případ neúspěchu Republikánů v midterm elections na podzim 2022. Nakonec ale bylo, jak víme, všechno jinak.

ROK 2022: NIC NOVÉHO POD SLUNCEM

Rok 2022 ukázal, že zatímco Trump má trvalou plus minus šedesáti-procentní podporu členů a sympatizantů Republikánské strany, jeho největšího vyzývatele, již zmíněného DeSantise, podporovalo necelých 20 % Republikánů a zbytek „nestál za řeč“. Protitrumpovští Republikáni z toho měli větší a větší bolení hlavy, a to tím spíš, že bývalý prezident dával stále zřetelněji najevo, že do primárek, které měly začít na počátku roku 2024, půjde a že si je jist úspěchem. Jádrem jeho optimismu spočívalo pravděpodobně v tom, že v roce 2016 „zázračně“ porazil „nejkompetentnější (super)kandidátku všech dob“, Demokratku Hillary Clintonovou (*1947), přičemž, což bylo stejně důležité, dokázal zmobilizovat nejvíce republikánských voličů v historii. Čtyři roky poté, třebaže prohrál s Bidenem, tento počet ještě navýšil. Na Trumpově sebedůvěře a podpoře mezi Republikány navíc příliš nezměnil ani neúspěch jím vybraných kandidátů ve výše zmíněných midterms na podzim 2022.

VĚZENÍ ČÍSLO P01135809 A REPUBLIKÁNSKÉ PRIMÁRKY

Dvacátý čtvrtý srpen 2023 měl být dnem, kdy se, pokud jde o americkou politiku, nemělo mluvit o ničem jiném než o faktickém startu republikánských primárek, konkrétně o první debatě před kamerami, do níž se kvalifikovalo osm uchazečů o nominaci do rozhodujícího klání na podzim následujícího roku. Místo toho ale – tentokrát aniž by to sám zapříčinil – už zase všichni mluvili a psali o Donaldu Trumpovi. Ten se totiž toho dne dostavil do vězení v okrese Fulton ve státě Georgia, kde čelil obvinění, že naléhal na vysokého státního úředníka, aby mu „našel“ chybějících deset tisíc hlasů, které by zvrátily výsledky voleb v tomto státě. Trumpovi byly ve vězení odebrány otisky prstů, bylo mu uděleno vězeňské číslo P01135809, a navíc byl potupně vyfotografován, aby odkud následně po zaplacení kauce ve výši dvě stě tisíc dolarů odjel na letiště a odletěl na Floridu.

Na fotografii, o níž je řeč a která dnes visí v Bílém domě před vchodem do Oválné pracovny, vypadal Donald Trump, čistě z hlediska politického marketingu, skvěle. Takřka nikdo by mu nehádal jeho sedmasedmdesát let, měl na sobě decentní, státnický modrý oblek, ve tváři zdravě našťvaný, odhodlaný výraz a pod fotkou stručný text s poznámkou, že jde o „politický zásah do voleb“ a že se nikdy nevzdá. Jestliže krátce poté, co fotografii zveřejnil na sociálních sítích, agentura DPA uvedla, že má potenciál stát se fotografií ikonickou či kultovní, neměla tak docela pravdu – ona se jí už totiž stala.

Zatímco Demokraté, jejich voliči a většina příslušníků tzv. Deep State byli přesvědčeni o tom, že obvinění uvalená na Donalda Trumpa jsou namísto, dvoutřetinová většina republikánských voličů měla v létě 2023 za to, že se jedná o „politickou šikanu“ a o způsob, jak zastavit Trumpa na cestě ke znovuzískání Bílého domu. V celostátních průzkumech byly jeho šance v porovnání s úřadujícím Joem Bidenem v zásadě rovnocenné, a cokoli predikovat bylo tudíž velmi složité, ne-li nemožné.

DRUHÁ ČÁST BOJ O BÍLÝ DŮM (ZIMA A JARO 2024)

DEMOKRATICKÁ MIZÉRIE...

Na počátku roku 2024 jsem na jednom americkém zpravodajském serveru četl, že „největším podporovatelem Donalda Trumpa v nadcházejících volbách je úřadující prezident Joe Biden“. Reálně vzato byla tato ironická a pro Bidena ponižující poznámka pravdivá. Bidenův hlavní problém nebyl věk samotný, nýbrž jeho chatrná fyzická a mentální kondice. Jeho nechvalně známá překnutá, špatná prostorová orientace, pády atd. vyvolávaly i u skalních stoupenců Demokratů otázku, zda není nezodpovědné vůči zemi zvolit jej znovu do jejího čela. Pověstnou „černou mûrou“ demokratického předvolebního scénáře byl Bidenův kolaps ve finále kampaně, k němuž nakonec opravdu došlo.

Bidenova opakovaná kandidatura jasně ukazovala bídu a zmar, do níž Demokratická strana v postclintonovské a postobamovské éře upadla. Skutečnost, že se nenašel ani jediný mladý demokratický senátor či guvernér („clintonovského typu“, ale pokud možno s alespoň špetkou toho, čemu se říká morálka či mravní integrita, což jsou věci, o kterých Bill Clinton netuší, že existují), který by se nebál hněvu Bílého domu a vyrazil do boje, v němž mohl uspět, byla strašlivá. Volání po „nové generaci“ v nejvyšší americké politice přitom bylo a je stále silnější, takže by možná voliči solidnímu, byť nijak zázračnému čtyřicátníkovi či padesátníkovi leccos odpustili. Bohužel pro Demokraty ale loajalita vůči šéfovi a obavy z možných následků neúspěšné revolty byly silnější.

... A/VERSUS „FENOMÉN TRUMP“

Trumpovi naopak na popularitě neubírala ani všechna možná obvinění (kromě útoku jeho stoupenců na Kapitol z 6. ledna 2021 šlo o pokus o uplacení „pornohvězdy“ Stormy Danielsové a s tím související falšování účetních záznamů, o neoprávněné držení tajných dokumentů atd.), včetně obvinění ze snahy zvrátit výsledek voleb z listopadu 2020. Právě toto obvinění, jež stálo na svědectví řady lidí, včetně některých

někdejších Trumpových spolupracovníků, bylo velmi závažné a možný trest počítal s několika lety vězení. Kromě toho se nad Trumpem stále vznášelo i již zmíněné obvinění z Georgie...

Trumpa neoslabil ani verdikt Nejvyššího soudu státu Colorado, který rozhodl o tom, že se v tomto státě, v němž bylo v listopadových volbách (jichž se verdikt prozatím netýkal) „k mání“ devět volitelů, nesmí účastnit republikánských primárek, neboť se údajně podílel na spiknutí proti státu, tj. na pokusu o politický převrat (útok na Kapitol z 6. ledna 2021). Pro rozsudek se vyslovili čtyři Demokráté proti třem Republikánům, což nevyznělo ani trochu dobře, ale mohl jej zvrátit Nejvyšší soud USA, na který Trump obrátil.

Trump rozsudek tradičně interpretoval jako „politickou šikanu“, což odpovídalo letitému narativu jeho prezidentských kampaní. Nezapomeňme, prosím, na to, že za jeho překvapivým vítězstvím nad Hillary Clintonovou stálo přesvědčení velké části voličů, že představuje svéráznou, nicméně „legitimní a oprávněnou revoltu proti zlému establishmentu“. Přitažlivost tohoto sloganu sice ztratila s lety v Bílém domě zčásti na atraktivitě i na relevantnosti, soudní procesy, které byly proti Trumpovi vedeny, to ale změnily. Trump vsadil na podobnou strategii a taktiku jako před sedmi lety – jenom s tou změnou, že se nyní líčil jako oběť politické pomsty establishmentu. Případy jako ten coloradský mu dávaly v očích nemalé části elektorátu dostatek nábojů, aby tuto hru mohl efektivně hrát.

DVOJÍ SNADNÉ PRIMÁRKY...

Jak budou vypadat primárky v GOP, naznačilo již shromáždění republikánských voličů (tzv. caucuses) ve státě Iowa v lednu 2024. Donald Trump zde vyhrál naprosto drtivým způsobem (ve všech „okrscích“ kromě jediného), a zasadil svým protivníkům úder, na který pro ně téměř nebylo možné reagovat. Trump získal celkem 51 % hlasů, druhý skončil floridský guvernér Ron DeSantis 21 % a bývalá guvernérka státu Jižní Karolína a velvyslankyně USA při OSN Nikki Haleyová (* 1972), s níž spojovali naděje Trumpovi republikánští odpůrci, 19 %. Čtvrtý v pořadí, milionář Vivek Ramaswamy, jenž dostal 8,6 % hlasů, už souboj rovnou

vzdal a řekl, že podpoří Trumpa. Trumpovým protivníkům tak zbývaly jen dvě možnosti. Za prvé, čekat na nějakou jeho osudovou chybu, anebo na takový vývoj některého ze soudních procesů, jimž čelil, který by mu kandidaturu fakticky znemožnil. Ani jedno ale nebylo pravděpodobné a republikánské primárky nakonec skončily tak rychle, jak začaly, tj. Trumpovým vítězstvím a jeho dalším posílením ve straně.

Joe Biden neměl v primárkách žádného reálného, natož relevantního protivníka a bez problémů je „vyhrál“. Slovo vyhrál je v uvozovkách záměrně. Zpětně se totiž ukázalo, že rozhodnutí demokratických špiček (Clintonovi, Obamovi, Nancy Pelosiová a další, o vlivných oficiálech Bílého domu nemluvě) tajit před veřejností – s pomocí prakticky všech velkých médií, což je jedno z největších selhání americké demokracie vůbec, možná větší než to, co dnes v některých ohledech, opakuji, v některých ohledech předvádí Donald Trump – Bidenův špatný zdravotní stav, faktickou neschopnost vykonávat prezidentský úřad, a nepřipustit „otevřené“ demokratické primárky, bylo to nejhorší, jaké mohly udělat. Právě to je jednou z hlavních příčin toho, proč dnes Americe vládne Donald Trump.

...A DVOJÍ AMERICKÁ BEZNADĚJ

Jedno bylo již na jaře 2024 jasné. S ohledem na jeho zdravotní (fyzický i mentální) stav, jakkoli to veřejnost, voliči, jenom tušili, byl Joe Biden pro Spojené státy velmi špatná, až mizerná volba. Skutečnost, že jej Demokraté pustili, či dovedli nebo dotlačili k volbám, vypovídá o tom, že se jejich strana dostala do stavu naprosté beznaděje.

Stejně tak bylo zjevné, že dobrou volbou není pro USA a pro svět ani Donald Trump, jakkoli rozumím tomu, že jej mnozí Američané podporovali a později i volili proto, že v něm viděli jakkoli nejistou, ale přece jen naději na to, že zvrátí „progresivistické běsnění“ nejen demokratických elit, ale i amerického establishmentu jako celku a vlastně i velké části Západu s velkým Z jako takového. Argument, proč by Trump ani navzdory výše uvedenému neměl Spojeným státům vládnout, přitom byly jasné, já sám jsem je ostatně pojmenoval již v únoru roku 2024, posuďte ostatně sami.

„V první řadě se jedná o to, že by v čele jakékoli země, natož první světové mocnosti, neměl stát politik, obviněný v mnoha občansko-právních i trestněprávních kauzách, ať už si o nich myslíme cokoli... Důležité je i již zmíněné Trumpovo ego. Nevím jak Vy, ale já osobně myslím, že nejsem jediný, kdo má za to, že mu občas, s nadsázkou řečeno, zatemňuje mozek. Co tím chci přesně říct? Že nemám žádný zásadní problém s Trumpovým heslem Make America Great Again, ani America First, o to jde nakonec každému přičetnému americkému politikovi..., jenom to třeba neříká tak nahlas a nedává to tak ostentativně najevo jako Trump (například Biden se s Evropou v ekonomických otázkách ani trochu „nemaže“), nýbrž s tím, jak daleko je ochoten ve svém egoistickém „super-amerikanismu“ zajít a co všechno je ochoten (včetně spojenců) tomu obětovat. A v tomhle jsem ohledně Trumpa, viděno – také egoisticky, jak jinak – evropskou optikou, hodně skeptický. Takže rovněž zmar...“

„TI DRUZÍ“ ZA TRUMPEM A ZA BIDENEM

V amerických prezidentských volbách hrají důležitou roli též kandidáti na viceprezidenta / viceprezidentku. V případě Joea Bidena bylo o spolukandidátce dávno rozhodnuto – měla jí být stejně jako před čtyřmi lety již zmíněná Kamala Harrisová. Důvod byl zjevný: pokud by Biden tuto političku, jež měla hlavně u demokratického elektorátu výhodu, že je žena tmavší barvy pleti, vyměnil, ztratil by část svých voličů, ať už by místo po ní zaujal kdokoli. Nic na tom neměnil ani fakt, že Harrisová nebyla v zemi příliš populární a že ani její vztahy s Bidenem nebyly nijak vřelé.

Donald Trump si nakonec v létě 2024 (viz dále) po pečlivé rozvaze zvolil jako svého viceprezidenta senátora za stát Ohio, autora bestselleru „Americká elegie“ (Hillbilly Elegy; 216, filmové zpracování 2020) a „ostrého hochy“ Jamese Davida Vance (* 1984) a, jak se ukázalo v listopadových volbách, udělal dobře. Důvod, proč se viceprezidentskou kandidátkou Republikánů nestala například již zmíněná Nikki Haleyová, jež měla větší potenciál oslovit středové, ne zcela rozhodnuté voliče (jakkoli jich během vypjaté prezidentské kampaně nebylo mnoho), byl

jednoduchý a vlastně logický a pochopitelný: „kování“ trumpovci by nikoho takového nepřijali „za svého“ a ve finále by to mohlo ohrozit celou kampaň.

TELEVIZNÍ MSAKR V ATLANTĚ...

Televizní debata prezidentských kandidátů v Atlantě, jež se konala na konci června 2024, měla pevně domluvená pravidla. Diskuse na soukromé stanici CNN trvala devadesát minut, bez publika a bez možnosti použít předem připravené poznámky či komunikovat s podpůrnými týmy. Vedli ji zkušení matadoři Jacob Paul „Jake“ Tapper (* 1969), šéf washingtonské „pobočky“ CNN, a Dana Ruth Bashová (* 1971), kteří udělali vše pro to, aby ji udrželi pod kontrolou. Výsledek debaty byl pro Joea Bidena vysloveně ponižující. To, o čem zasvěcení mluvili jako o faktu a co Bílý dům a většina amerických médií nechtěly za žádnou cenu přiznat, se v přímém přenosu ukázalo v plném světle, totiž že Biden není schopen zastávat efektivně a plnohodnotně prezidentský úřad.

Bidenova mentální kondice byla ještě horší, než se do té doby zdálo, a že si nikdo nemyslel nic moc dobrého. Neschopnost soustředit se, smysluplně formulovat souvětí, udržet myšlenku na konci delší věty, zmatek a odevzdanost ve tváři, potupný odchod ze scény, z níž jej za ruku pomaličku, aby neupadl, odvedla manželka Jill, zatímco Trump už byl dávno pryč – to všechno vidělo přibližně padesát milionů Američanů v přímém přenosu a přinejmenším desítky milionů dalších poté, co média popsala, co se během atlantské noci stalo. Bidena a Demokraty nemohlo potkat nic horšího.

Panika, která v táboře Demokratů okamžitě po diskusi propukla, byla pochopitelná i nepochopitelná. Pochopitelná vzhledem k tomu, že podle ohlasů diváků i na protitrumpovské CNN vyhrál debatu v poměru 67:33 % bývalý prezident. To je děsivé číslo. Většina podobných debat totiž končí plus minus nerozhodně a stoupenci obou stran se přou, kdo je vlastně vyhrál. Tentokrát byli vítěz i poražený jasní, a když někteří Demokráté říkali, že to tak nebylo, byli k smíchu. Fakt, že Bidena pokládalo po televizní rozpravě za způsobilého pro výkon funkce jen 27 % respondentů, zatímco Trumpa přes 50 %, vypovídal o všem. Všechny

americké noviny a servery, včetně těch, která nemohly Trumpovi přijít na jméno, o debatě referovaly pravdivě, nešlo to jinak. Totéž platilo o tzv. late night shows, v nichž si moderátoři dělali z Bidena legraci ještě týden poté před desítkami milionů voličů.

...A VÝNOS NEJVVYŠŠÍHO SOUDU USA

Aby toho pro Demokraty nebylo málo, Donald Trump, jemuž v atlantské noci stačilo, že působil jako silný lídr (čímž nijak nehodnotím, co říkal, ani jak často lhal, jako že se v tomto ohledu tradičně nijak „nežinyroval“), protože to všechno přebil Bidenův kolaps, dostal v tom samém týdnu do kampaně další „dárek“. Tentokrát od Nejvyššího soudu USA. Jeho členové totiž bezprecedentně rozhodli, že Donald Trump má v některých případech, jež přímo souvisejí s výkonem prezidentské funkce, poměrně široce pojatou imunitu. Trump výnos soudu okamžitě označil za „další velké vítězství pro americkou ústavu a demokracii“, zatímco z druhé strany zněla tu silnější, tu opatrnější kritika; své si přisadil i sám prezident Biden. V tu chvíli již nikdo nepochyboval o tom, že tento verdikt významně ovlivní řadu Trumpových politických kauz.

TRÉTÍ ČÁST FINÁLE (LÉTO A PODZIM 2024)

ATENTÁT

Atentát na Donalda Trumpa, k němuž došlo během kampaně 13. července 2024 v pensylvánském městě Butler a který neskončil tragédií jen shodou mimořádně šťastných okolností, byl dalším důležitým faktorem jeho „zázračného politického comebacku“ (viz název textu). Střelec, dvacetiletý Thomas Matthew Crooks, jej trefil do pravého ucha. Kdyby exprezident doslova okamžik před výstřelem lehounce nepohnul hlavou, byl by mrtev. Co by v Americe nastalo, myslím, si nikdo nepřál vidět. Zjevné selhání ochranné služby, řídící se více pravidly genderové vyváženosti než nezbytnou racionalitou (nešťastnou mladou policistku na scéně si budeme pamatovat velmi dlouho), by mělo, nejen podle mě,

pro Trumpovy fanatické stoupence krajně výbušný potenciál; co všechno by se mohlo dít, dobře ukázal 6. leden 2021.

Ještě důležitější ale bylo, že exprezident prokázal při atentátu odvahu, vitalitu a nezdolnost, jež ostře kontrastovaly s totální nemohoucností úřadujícího prezidenta. Ikonické (ne, nepřeháním) fotografie, které během atentátu a krátce po něm vznikly, Trump a jeho lidé následně využili na sto procent a bylo hodně těžké jim čelit. Aniž bych exprezidenta jakkoli adoroval, v Pensylvánii projevil vlastnost či schopnost, jak chcete, leadershipu (politického vůdcovství), což je věc, která lidem a voličům na celém světě imponuje a Američanům zvlášť. Ironizovat Trumpa za to a posmívat se jeho křiku „Fight, fight, fight“, tj. že bude „bojovat, bojovat a bojovat dál“, znamená nerozumět Americe, mentalitě mnoha tamních (nejen) „obyčejných lidí“, a co víc, pohrdat tím. Přesto jsme právě toho byli, zejména v českých médiích, svědky.

VYHRANÝ SOUD

Další vynikající zpráva přišla pro Donalda Trumpa v okamžiku, kdy floridská soudkyně Aileen Mercedes Cannonová smetla ze stolu jeho obžalobu z již uvedeného nezákonného zacházení se státními dokumenty (classified documents). Konkrétně konstatovala, že pověření Jacka Smithe vést vyšetřování této kauzy ze strany ministerstva spravedlnosti bylo „porušením Ústavy Spojených států amerických“. Jednalo se, ať už si o rozhodnutí kdokoli myslel cokoli, o tvrdý políček nejen výše zmíněnému ministerstvu, ale i celé Bidenově vládě. Trumpisté díky tomu mohli ještě usilovněji tvrdit, že jsou procesy s jejich šéfem „zpolitizované“, nebo že jde rovnou o „politické procesy“, a Trump rozhodnutí soudkyně uvítal s tím, že je to „první krok ke sjednocení americké společnosti“, jak také jinak.

REPUBLIKÁNSKÁ SHOW V MILWAUKEE

Nominační sjezd Republikánů v Milwaukee byl Trumpovým osobním triumfem. Shromáždění předních republikánských politiků, donátorů, podporovatelů a stoupenců se podobalo spíše shromáždění kultu MAGA (hnutí fanatických trumpistů – Make America Great Again)

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy ***Trump 2.0***.

Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.